

Hooverja čakajo novi udarci iz senata

Pot je pripravljena za preiskavo, da javnost izve zakaj je komisija za vodne in električne sile odločila dva dobra uradnika

Washington, D. C. — Konflikt med senatom in predsednikom Hooverjem, ki je izbruhnil z vso silo zadnje dni, ko je Hoover zavrgel sklep senata, da mora ponovno imenovati tri nove člane federalne komisije za vodne in električne sile, bo imel brez dvoma to posledico, da senatska komisija uvede drastično preiskavo o poslovanju omenjenih komisij.

Voditelji progresivnega bloka v senatu, ki so izvalili konflikt, izjavljajo, da bodo formalni preiskavo in raziskovali dejstvo, da omenjena federalna komisija ne služi ljudstvu, pač pa je orodje trupe električne sile in predsednik sam je bolj naklonjen trupu kot pa interesom ljudstva, ki bi jih moral zastopati in braniti.

Progresivni senatorji smatrajo, da Hoover se ne bo mogel dolgo protiviti. Pred senatom so a. pro. priporočili, ki čakajo odobritve. Med temi priporočili je tudi denarna vsota, ki krije plače omenjenih novih komisarjev za tekoče leto. Senat ima moč, da to vsoto odbije in komisari ostanejo brez plače. Senat ima tudi moč, da zadrži vse a. pro. priporočila (denarne dovolitve za administracijo) do konca sedanjega zasedanja in predsednik Hoover bo potem prisiljen sklicati izredno zasedanje novega kongresa.

Kalinin nudi zdravilo proti brezposelnosti

Predsednik sovjetske svetuje kapitalistom v prizadevanju, naj vrnejo delavcem 80 odstotkov produkta

Moskva, 12. jan. — Kalinin, predsednik centralnega izvršnega odbora sovjetrov, je včeraj za zaključni seji odbora odgoval obdobje v kapitalističnih deželah, da sovjetski "dumpajo" blago na inozemske trge in uravljajo priložnosti delo v Rusiji za svoje delavce. Vse te obdobje prihajajo od tujih sovražnikov in niso nič drugega kot sovražna propaganda, je rekel Kalinin.

Kalinin je tudi dejal, da bi križ v Nemčiji, Angliji in Ameriki, kjer je danes na milijone delavcev brez dela in v pomanjkanju, bila kmalu rešena, ako bi se kapitalisti tehi dežel sami obdavčili s tem, da bi vrnili delavskim masam 80 odstotkov blaga, ki so ga delavci producirali od 1. januarja t. l. Ker pa tega ne bodo storili, se bo križ nadaljeval.

Kalinin je tudi rekel, da sovjetski prav toliko kupijo v inozemstvu kolikor prodajo, torej ne more biti govora o škodljivem "dumpanju".

Predloga za starostno pokojnino

Washington, D. C. — Kongresnik Dickstein iz New Yorka je predložil zakonski ometek za ustanovitev pensijskega sklada v Distriktu Kolumbija. Predloga vključuje določbe, da osebe, ki so stare 70 let ali več, prebivajo v tem Distriktu deset let, so ameriški državljani in nimajo svojcev, da bi jih podpirali, so upravičene do podpore \$50 na mesec. V to svrhu Dickstein predlaga ustanovitev začetnega sklada v vsoti petindvajset milijonov dolarjev. Razprava o predlogu je bila odložena in ne bo prišla na dnevni red v tekočem zasedanju kongresa.

Cevlarski delavci grozijo s stavke

Boston, Mass. — Brockton Shoe Co. je naznanila, da bo reducirala mezde za 10%, organizirani cevlarji delavci pa so odgovorili, da bodo zastavali, če se družba uvedla znižanje.

Farmerjem grozi pomanjkanje

Obsepa situacija v Arkansasu. Več sto bank propadlo v šestih mesecih

Washington, D. C. — (FP) — Senator Robinson je v senatu z živo besedo opisoval trpljenje farmerjev v Arkansasu in zahteval takojšnjo federalno akcijo, da se četrta milijona ljudi v njegovi državi reši pred stradanjem.

Robinson je prečital pismo, ki ga je prejel od uradnikov Rdečega križa, ki so preiskali položaj farmerjev v poljedelskem pasu, ki je znan kot najrodovitnejši kos sveta na vsem jugu za pridelovanje bombaža. Uradniki naglašajo v pismu, da se celo v tem kraju nahaja več kot petnaest tisoč farmerjev, ki so v največjem pomanjkanju. Rdeči križ jim je izročil vsoto \$1,250, kar je bila le drobna napram veliki potrebi. Organizacija ni mogla dati več, ker je njen sklad domalega izčrpan.

Obupan položaj farmerjev je razviden tudi iz propadanja bank. V preteklih šestih mesecih je moralo 118 bančnih institucij zapreti vrata in to je bil za farmerje, ki so bili še tako zelo prizadeži radi suhe in nizkih cen bombaža, drugi veliki udarec.

Robinson je prečital tudi telegram, ki ga je poslal guvernerju in se je tika guvernerjeve izjave časopisju, da bo država lahko sama rešila problem farmerjeve pomoči. Guverner je sedaj prisiljen, da odino, kar more država sedaj storiti, je potašitev izredov, ki bodo nedvomno izbruhnili, kakor so pokazali dogodki v Angliji. Državna zbornica nima sredstev, da bi pomagala farmerjem in zunanja pomoč je nujno potrebna.

Nadaljevali 35 Jugoslovani nov deportiranih

Vsi so bili iz Chicaga, iz katerega so izgnali 125 tujerodcev; vseh je bilo 234 v deportacijskem vlaku

Chicago. — Zadnje soboto zvečer je deportacijski vlak odpeljal iz Chicaga 234 inozemcev, ki so jih federalne oblasti pobrale po raznih krajih zapada. V tem številu je bilo ujdženih 125 deportirancev iz Chicaga in okolice in med temi je bilo 35 Jugoslovancev, ki so bili vsi iz Chicaga. Med čikaškimi deportiranci je bilo tudi 18 Poljakov in 10 Italijanov. Vsi so bili poslani v njihove rojstne dežele.

Med deportiranimi tujerodci je bilo največ tujcev, ki so prišli nepostavno v Zdrušene države: ostali so kriminalci, ki so prestali kazni in zdaj so bili po zakonu izgnani. Od Jugoslovancev so omenjeni samo trije in sicer Stefan Foker, ki je bil kaznovan radi napada s orožjem in ropu Henry Scholler radi tatvine in Naum Marinković, ki je prišel nazaj potem, ko je bil že enkrat deportiran radi uboja.

Iz Chicaga je vlak odprl proti New Yorku in med potjo je pobral še druge grupe, tako da je privedel v New York okrog 400 deportirancev, ki je do danes največje število pri enkratnem odgonu. V zadnjem fiskaletnem letu je bilo deportiranih 614 oseb, toda v tem letu se to število vsekar podvoji. Samo od 1. julija do 1. januarja je bilo okrog 800 tujerodcev deportiranih.

Ameriška letalka izgubljena na poletu v Evropo

Horta, Azorski otoki, 12. jan. — Ameriško letalo "Tradewind", ki je zadnje soboto poletelo s Bermude semkaj na svojem poletu iz New Yorka v Pariz, ima že 12 ur zamude in bati se je, da je padlo v morje. Mrs. Beryl Hart in poročnik William S. MacLaren sta pilotirala letalo. Morje je bilo zadnja dva dni zelo viharo in megleno.

ZAPOSTAVLJANJE ORGANIZIRANIH DELAVCEV

Okrajna dobrodelna ustanova je odklonila podporo unionistom

Greensboro, N. C. — (FP) — Spor, ki je nastal med Centralno delavsko unijo in okrajno blagostanjsko organizacijo, se bliža vrhuncu. Unija je obtožila uradnike te organizacije diskriminacij proti unionistom in njihovim delavcem pri razdeljevanju podpore in v rokah ima zaprisežene izjave krtev in jih bo objavila v javnosti.

Afera je nastala radi brzojavke, ki je bila poslana Williamu Greeneu, predsedniku Ameriške delavske federacije, katere je vsebovala podatke o brezposelnosti v Greensboru. Na Greensboro prošnjo sta predsednik Centralne delavske unije J. K. White in tajnik Marcus F. Saul zbrala podatke ter poročala, da je okrog štiri tisoč organiziranih delavcev brezposelnih v Greensboru. V stavbinski industriji je bila v istem času brezposelnost največja.

V telegramu je bilo tudi navedeno, da je okrajna blagostanjska organizacija odklonila podporo članom United Textile Workers unije, ki so bili odlovojeni pri Cone Textile Co., ker so bili aktivni v unionističnem gibanju.

Ko je bila vsebina brzojavke objavljena v lokalnem časopisju, je E. B. Speas, tajnik okrajne blagostanjske organizacije, zanikal obdolžitve o diskriminaciji unionistov.

Saul, ki je tudi tajnik blaginjske delavske federacije, je bil pozvan, naj dokáže svoje obdolžitve. Šel je potem na delo in dobil od več unionistov zaprisežene izjave, ki jasno in prepričljivo dokazujejo o zapostavljanju unionistov pri razdeljevanju podpore. Te izjave bodo v kratkem objavljene v javnosti, da se bo ljudstvo prepričalo o mahinacijah tekstilne družbe, ki ima kontrolo nad blagostanjsko organizacijo in je skušala na ta način oropati unioniste podpore.

Kongresnik poziva zamorce na boj

Tulsa, Okla. — Zamorski kongresnik De Priest iz Chicaga je včeraj grozil prišel v ta okraj, ki je snan radi številnih linčanj črncev, kjer vodi kampanjo za odpravo drhalskega nasilja. Črnce poziva, naj se organizirajo v svojih političnih organizacijah in naj ne prodajajo svojih glasov politikom, ki jim veliko obljubljajo, a pozabijo na svoje obljube kakor hitro so izvoljeni. De Priest je prejel več pism, v katerih mu neznane osebe grozijo s smrtjo, če ne preneha s agitacijo.

Bojstva in žetive padajo v San Francisco

San Francisco, Cal. — Dasi je prebivalstvo mesta San Francisco naraslo v zadnjem desetletju za več kot 20 odstotkov, so poroke padle za več kot 17 odstotkov. Leta 1921 je bilo 7146 porok, leta 1930 pa 5900. V enakem razmerju so padla rojstva. Leta 1921 je bilo 9146 rojstev, lani pa 7903.

Oljna družba grozi

Chanute, Kans. — Prairie Oil & Gas Co. je zagrozila, da ne bo več kupovala olja od malih lastnikov oljnikov v državi Kansas in Oklahomi. Če bo družba uresničila svojo grožnjo, bo to pomenilo uničenje več kot dvesto milijonov sodov olja, ker bo slaba voda zalila oljnake, če ne bodo delovali sesalke par dni.

Tekstilna industrija znižala mezde

Chicago. — Tekstilna industrija v državi Illinois je v prošlem letu znižala mezde za 5,6%.

Velike stavke v Evropi

Rudarjem v Porurju znižana mešda. Strajki v Angliji, na Irskem in Švedskem

Berlin, 12. jan. — Vladno razsodišče je odločilo, da se 300,000 rudarjem v Porurju zniža mešda za šest odstotkov za dobo prihodnjih šest mesecev. Lastniki rogov so zahtevali osem odstotkov znižanja, rudarske unije so pa pokazale voljo, da pristanejo na največ štiri odstotke. Rudarji torej ne bodo zadovoljni, toda vlada grozi, da enoforsira odlok na podlagi 48. točke v ustavi ali takovane "diktatorske klavusle".

London, 12. jan. — Stavka 140,000 rudarjev v South Walesu se nadaljuje. Posledica stavke je, da se je premost podražil in ponekod so zaloge še zelo nizke.

V tekstilnih tovarnah je bilo v soboto 25,000 delavcev izprti, ker niso sprejeti osem stavet za obratovanje. Lastniki so zagrozili, da prihodnjo soboto sprejo nadaljnjih 250,000 delavcev.

Dublin, Irsko, 12. jan. — Tu je zastavkalo 3000 stavbinskih delavcev v mednem sporu.

Stockholm, 12. jan. — 26,000 delavcev je zastavkalo v švedski tekstilni industriji, ko so delodajalci znižali mezde.

Stavka nogavičarskih delavcev

Redukcije mezd so prisilile delavce na odpor

Philadelphia, Pa. — (FP) — Tekstilni magnati v Philadelphiji so izvalili industrijsko depresijo za znižanje mezd nogavičarskim delavcem. Ko so se nogavičarji po praznikih vrnili na delo v tovarno Mutual Hosiery & Co., so bili obveščeni, da jim bo mešda znižana za 20%. Ker je kompanija še pred par tedni znižala mešdo za 10%, je bilo delavcem to veseo preveč. Pustili so delo do zadnjega moža in zastavkali.

Stavkarji so se takoj obrnili na nogavičarsko unijo, naj jim pošlje organizatorje. To se je zgodilo in sedaj je v teklu gibanja, da se jih organizira. Kompanija je še pred dvema letoma pristila delavce na podpis "yellow dog" pogodbe in ustanovila kompanijsko unijo, ki je držala nogavičarje v pokorščini. Toda potrpečljivost ima svoje meje in kadar je lok preveč naper, mora potiti.

Zveza tekstilnih tovarnarjev v Philadelphiji se je še dolgo pripravljala na redukcije mezd v openšparkskih tovarnah in mnenja je bila, da je sedaj za tako akcijo najugodnejši čas. Dobro podučeni opazovalci situacije napovedujejo ostre konflikte med delavskimi unijami in delodajalci, če bodo skušali slednji znižavati mezde tudi v drugih industrijah.

Čikaški gangsterji padajo pod lastnimi kroglami

Chicago. — V poslednjih treh dneh sta bila dva nižja čikaška gangsterja ustreljena na čikaških ulicah v vojni med tekmujočimi gangsterji. V noči od nedelje na ponedeljek je pa Jim Belcastro, takozvani kralj bombašev in ljudski sovražnik št. 4 na policijski listi, dobil pet krogel v prsi in trebuh, ko je hotel stopiti v svoj avto pred svojim stanovanjem, 1011 W. Polk st. Teško ranjenega so odpeljali v bolnišnico.

91-letni stari se oženil s 19-letno punco

Oklahoma City. — Aaron Fretz, star 91 let, se je v nedeljo poročil z Bertho Eckert, staro 19 let. Po poroki sta se odpeljala na dom njenih staršev, da se ženini seznanijo s svojim novim tatom in takoj, ki sta mešda dvakrat mlajša od njega.

Woods nima načrta za odpravo brezposelnosti

Obnovitev boja za uveljavljanje osemurnika

Zakon v Illinoisu dovoljuje dolg delovnik za ženske

Chicago. — (FP) — Agnes Nestor, predsednica Čikaške ženske strokovne lige, poroča, da se bo obnovila bitka za uveljavljanje osemurnika za ženske, ki so upoševane v industrijah, v državni legislaturi.

Nestor napoveduje, da bo opozicija, ki je bila močna pri prejšnjih poskusih za uveljavljanje osemurnika, skrhala radi velike brezposelnosti. To je razvidno iz dejstva, ker so se skoro vse ženske organizacije izjavile, da se bodo pridružile Ligi v njenem boju in radi tega je smaga zagotovljena.

Illinoiski zakon dovoljuje delodajalcem, da lahko upoštevajo ženske deset ur na dan in sedem dni v tednu, kar pomeni 70 ur v tednu. Samo pet drugih držav dovoljuje tako dolg delovnik za ženske. Te države so Alabama, Florida, Iowa, Virginia in West Virginia.

"Argument za dolg delovnik v svrhu večje produkcije ne drži več," pravi predsednica Lige. "Produkcija a stroji je v glavnem odgovorna za veliko brezposelnost in znani ekonomski poročajo skrajšanje delovnih ur v vseh obratih kot najbolj učinkovito sredstvo za omiljenje industrijske depresije."

Zveza illinoiskih tovarnarjev je bila uspešna v boju proti sprejetju predloga za uveljavljanje osemurnika. O vsaki priliki je svarila ženske, da bodo izgubile delo v slučaju, da bo predloga sprejeta. Tega argumenta ne bo mogla več rabiti v boju proti osemurniku, ker je prišel ob vsako veljavo.

Gouverneur Young pomilostil morilca

Mooneyja in druge žrtve razredne pravice je ignoriral

Sacramento, Cal. — (FP) — Kot zadnje uradno dejanje v svoji karieri kot guverner, je Young pomilostil pet jetnikov, med njimi dva morilca in policaja, ki so bili obsojeni na več let zapora radi korupcije.

Young je pred svojim odhodom iz urada izjavil, da se od prošlega julija ni zgodilo nič takega v Mooneyjevi zadevi, da bi upravičevalo njegovo oprostitev iz ječe.

Mooney se je sedaj odločil za apel na guvernerja Rolpha, toda dvomljivo je, če bo Rolph bolj pravičen napram Mooneyju kot je bil Young. Kot izgleda stvari sedaj, bodo žrtve razredne pravice v državi Kaliforniji še čakale na oprostitev v zaporih.

Na tisoče Kitajcev zmrzlo

Sangaj, 12. jan. — Strašni viharji a snegom in silnim mrazom pod ničlo razsajajo po vsej severni Kitajski od reke Jagtae še tri dni. Vsa dežela od morja zapadno do province Kansu, južno do reke Jagtae in severno do Mongolije je pokrita s snegom in ledom. Na tisoče ljudi je zmrznilo. Zmrznjena človeška trupla leže po ulicah v Pelpingu in Tientsinu. Trpljenje je nepopisljivo.

Rdeči križ išče 10 milijonov za prehrano lačnih

Washington, D. C. — Ameriški Rdeči križ bo skušal prihodnje tedne natehtati deset milijonov dolarjev za nasikovanje stradalnih farmerjev v okoliših, kjer je silna suša uničila letino zadnje poletje. Predsednik Hoover nasilno apel na ljudstvo, naj prispeva v ta sklad.

Hooverjev komitej ne more pokazati nobenih uspehov svojega dela

Washington, D. C. — (FP) — Arthur Woods, načelnik Hooverjevega komiteja za pobljanje brezposelnosti, je na zaslišanju pred senatnim komitejem priznal, da postaja situacija čedalje obupnejša in da ni nobenega znamenja na vidiku za izboljšanje položaja. Woods je presenetil senatorje s izjavo, da nima nobenega načrta glede upolnitve armade brezposelnih delavcev.

Woods estimira, da je število brezposelnih naraslo na pet milijonov. Njegov komitej je razposlal vprašalne pole delodajalcem glede upolnitve delavcev. Odsiv je bil nezadovoljiv in odgovori so se večinoma glasili, da ni nobenega načrta za upolnitev večjega števila delavcev v industrijah. Dejal je, da guvernerji raznih držav sodelujejo s njim, kakor tudi Rdeči križ, ki pa ne pomaga nasičevati žrtve brezposelnosti v velikih industrijskih mestih. Senator Smoot je ob tej priliki ponovil svojo sugestijo, da bi bil problem pomanjkanja med farmerji in brezposelnimi delavci kmalu rešen, če bi se vsak možiki in senaka v Ameriki odrekla enemu koslu na teden in darovala vsoto, ki bila na ta način prihranjena, dobrodelnim organizacijam.

Senator Odde iz Nevade je vneto zagovarjal svoj načrt, da upravitelji zapadnih železnice odločijo tujerodne delavce in na njihova mesta nastavijo ameriške državljane. Senator Copeland je po tem vprašal glede nasičevanja tujerodnih delavcev, ki bi bili po Oddejevem načrtu bres dela in tako izročni pomanjkanju. Na to je Odde odvrnil, da je dolžnost Amerike, da v prvi vrsti skrbí za svoje državljane in potem za druge.

Woods je v svojih izjavah naglašal resnost situacije. Povedal je zgodbo o nekem inženirju v New Yorku, ki je razbil šipe v oknih neke velike trgovine s namenom, da pride v ječo. Ko je bil aretiran, je policaj poveljal, da ima šeno in dva otroka, ki morajo stradati doma, ker je on še več mesecev bres dela ter ga vprašal, kaj bi on storil v takem slučaju. Ta povest dokazuje, je dejal Woods, da revščina in brezposelnost ustvarja sličine.

"Vi se potem strinjate s izjavo, ki jo je podal predsednik Columbijske univerze, da je obtoženi družabni red v nevarnosti?" ga je vprašal senator Copeland.

"Posredne nevarnosti ni," je dejal Woods, "toda lahko pride do tega, a ne še tako kmalu. Mi smo za evolucijo in ne za revolucijo."

Waldman obtožuje bančne uradnike

New York. — Louis Waldman, soc. kandidat za guvernerja v prošlih volitvah, poziva državni bančni departament, naj podvzame akcijo, da se uradnike Bank of United States privede pred sodišče radi špekulacij, ki so upropastile banko. Waldman obtožuje uradnike, da so se potem prejemali denar od vlagateljev, ko je bila institucija proglašena za nesolventno.

Ford dvignil število uposlenih na 107,000

Detroit, Mich. — Fordova kompanija pravi, da je številouposlenih delavcev v njenih tovarnah naraslo do 12. januarja na 107,000. Od teh jih dela 75,000 v River Rouge plantu. Medtem nanažanja Chevrolet Motor Company, da je do 12. januarja uposlila 32,100 delavcev in to število naraste na 40,000 do 1. februarja.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Naslovnik: na Zbirnem drvarju (vrem. Chicago) in Kanadu \$6.00 na leto, \$3.00 na pol leta, \$1.50 na četrt let; na Chicago in Ceno \$7.50 na leto, \$3.75 na pol leta; na inozemstvo \$9.00.

Subscription rates for the United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year, Chicago and Ceno \$7.50 per year, foreign countries \$9.00 per year.

One copy sent to donors.—Reprints are not made.

Advertising rates on agreement.—Manuscripts will not be returned.

Naslov na vsa, kar ima stik s uredništvom: PROSVETA, 2657-59 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

139

Datum v Chicago, na primer (Dec. 31-30), poleg vsakega imena na naslovni strani, da vam je s tem dnevno poslika naslova. Ponovito jo priložimo, da se vam list ne uidevi.

Pij gleda nazaj

Papež Pij je izdal encikliko. To je frdmansko učena beseda, ki jo razume le oni izvoljenec, ki je videl visoko šolo. Nam, zabiti delavski tepcem, se pa zdi, da enciklika pomeni nekaj takega kot je poslanica. A to je postransko. Glavno je, kaj je v encikliki. Well, v encikliki so same "grde reči". Svet je grd, ljudje so grdi, ženske so grde, zakonska postelja, nezakonska postelja, svobodna ljubezen, kontrola porodov itd. Take reči.

Sveti oče se hudeje nad katoliškim in nekatoliškim svetom, ki je tako grd v spolnih zadevah. Sveti oče je star in osebo ga ta grdobija ne zanima; hoče pa, da bo ves svet tako star in zaspan glede teh reči kot je on. Pravzaprav hoče, da bi ves svet tako mislil kot on in kot je zapisano v starih spisih svete cerkve. Hudo je na stare dni, posebna pa še, ako je star mož na sveti stolici stare cerkve, ki hodi v stari veki po moralne nauke, zbira pa zlate zaklade najnovejšega veka!

Pij preklinja moderno spolno življenje, preklinja razpore, kontrolo porodov, tovariški zakon, sterilizacijo, evgeniko in druge take umazane reči in zaklinja svet, naj se vrne k naukom iz četrtega stoletja in kasnejšega srednjega veka, naj se vrne k "božjim postavam", ki jih je postavil sv. Avguštin in drugi za njim. Vse, kar so postavili voditelji cerkve v teku stoletij, je "Bog postavil" in Pij smatra, da te "postavbe" morajo veljati še danes, čeprav se niso normalni ljudje nikdar ravnali po njih (tudi normalni duhovniki, akoje in papeži ne) in najmanj jih zanimajo danes. Ljudje v starem in srednjem veku so bili — zlasti po razumu rimskega imperija — dovolj barbari, toda perverzni asketizem in prisiljeno "čistost", ki so jo učili cerkveni očetje so odklanjali, razen onih, katerim se je zmešalo.

Papež pravi, da je zakon nerazrušljiv v življenju dvojice, pa naj bo mož obojen v domaćino, čebo kot zločinec ali žena poslana v domaćino blaznico. Ločitev je nemoralna, zato je bolje, da ločena "od mize in postelje" iščeta spolne ljubene zunaj zakona! Zakon je neolovljiv, ker ga je sklenil sam Bog, toda "sveta rota" v Rimu rada loči kakega bogatega plemiča ali milijonarja. Seveda, v Vatikanu pravijo, da zakon, ki ga oni razrušijo za lepe denarce, ni bil "pravilno sklenjen", torej ga sploh ni bilo! Tako se prevari ljubeza Boga!

Pij pravi, da je omejevanje števila otrok "smrten greh" tudi v največji bedi in splošni bedi, ki jo povzroča, kadar zdravnik pri težkem porodu uniči otroka, da reši materi življenje. Bolje je, da umre mati kakor novorojenček! Tako je "božja postava", pravi papež. "Božja postava" je tudi, da mora vsak idiot in sifilitični svobodni ploditi in roditi nakažene otroke. Papež smatra, da je Bog zapovedal, da mora biti svet poln bolnih in bolehnih otrok, ki potem pomorejo in spravijo starše na kant! Po tej "božji postavi" se človeštvo ne sme znanstveno izboljšati in dedne bolezni se ne smejo zatreti!

Po doktrini, ki jo ima rimska cerkev iz starega veka, je zakon moža in žene božja ustanova. Potemtakem je Bog odgovoren za največji fiasko, kar jih beleži zgodovina človeške družbe. Nič ni tako nepopolnega, nesrečnega in nemoralnega kot je institucija zakona zlasti v modernem življenju, ki je docela drugačnega kot je bilo v starem veku, v katerem je bil postavljen temelj monogamskemu zakonu. Cerkev imenuje poskušani in tovariški zakon navadno vlačugarstvo. Kaj drugaga pa je "sveti, pred Bogom zvezan zakon", če ni ljubezni in harmonije v njem? Ako je to, kar se danes godi — in kar se je godilo vsa stoletja nazaj do sv. Avgustina — v petindevetdesetih odstotkih vseh zakonskih dvojic v civiliziranih, krščanskih deželah božja ustanova, tedaj postavljajo kristjani, ki to učijo, predvsem pa papež sam, svojega Boga v zelo slabo luč!

Enciklika je šla po svetu. Ameriško časopisje jo je objavilo v odlomkih med vsakdanjimi vestmi. Druge vesti so iz vsakdanjega življenja. To življenje gre svojo pot naprej, ne zmenec se za rojstvenje starca od Tiberi. Ni prijetno to življenje; precej grenkobe in trnja je še v njem. Ampak razvoj življenja je usmerjen v dobro, ko bo prijetno. Vse, kar je človeštvo do danes počelo in še počne, je šola, ki ga usposablja za pravo civilizacijo. V življenju človeka ni nič božjega. Vse je človeško — zato pa je še toliko nepopolnosti.

Glasovi iz nasebin

Zanimive beleške iz raznih krajev

Dobro božično voščilo!

Pueblo, Colo. — Dajte, dajte slepci siromaku. Tako nekako bi se imela glasiati prošnja dušnega pastirja v tej nasebini zadnje tri mesece. Pred nekaj tedni je poslal prošnjo na vse verne ovčice za nov avtomobil. V zadnjih devetih letih je to menda že četrta uslišana prošnja. "Naš gospod morajo imeti boljšo karo." Tako so zajokale naše terejalke in možje od fare. Prišel je božič in polnočnica in odzvalo se je vse pobožnemu klicu — terejalke, putifarke, socijalke, komunike in vsi njihovi brezbožni možički. Posegli so globoko v svoje proleterarske žepne in vsak po svoji milosti darovali v kovertah ubogemu pastirju na oltar. \$1620 je prispevala uboga para za božične praznike. Lepa vsota za sedanje čase. Koliko delavcev bi se naslilo v sedanjih depresiji za to vsoto!

Kritik pueblski, kje si? Ali si odšel in nas zapustil, ki smo se te tako bali, da bi nas preveč razgallil v javnosti? Začel si nekoč pisati o naši naprednosti, narodnjastvu in svobodomiselstvu. Kje si, da ne nadaljuješ? Dela je obilo. Hinaštvo že kar smrdi iz vsakega kota.

Sekularnež.

Težkoče in razpust "Jadrana"

Middlebranch, Ohio. — Ne pišem vrad, posebno ne za javnost, ako nimam kaj važnega poročati. V tem slučaju imam pa prav važno zadevo, ne za široko javnost, važna je pa za naše male nasebine — Canton, Middlebranch in Carrollton, Ohio. To poročilo naj vzame na znanje bivše članstvo Slov. dramskega kluba in pevskega zbora "Jadrana", ustanovljenega pred več leti. Kakor vam je znano, smo se drznili, čeprav mali po številu, početi delovati na kulturnem polju. Ustanovili smo pevsko in dramsko društvo "Jadrana" v nadi, da bomo imeli v našem malem naselju svojo kulturno ustanovo, ki naj bi nam dala od časa do časa kako prireditev v materinem jeziku.

Da nismo imeli pri ustanovitvi te prosvetne organizacije nobenih poteškoč, ker smo za slovenski pesem in dramo navdušeni, se ne razume. Ovirala nas je ena stvar, katere smo se ustanovitelji dobro zavedali; ta ovira je bila premalo mladih članov v nasebini. Ker pa ni bilo v nasebinama Canton in Middlebranch zadosti moči, smo morali iskati članstvo v oddaljenih naseljih, čeprav smo vedeli, da članstvo iz tako oddaljenih nasebin ne more redno prihajati na vaje. A brez vnanih moči, ako hočemo priznati resnico, je bil obstoj kluba ogrožen, ker brez njih ni bilo mogoče obdržati vaj.

Naj predočim samo eno primero in to nasebino Carrollton, kjer smo imeli nekoliko prav dobrih članov. Nasebina Carrollton je oddaljena 30 milj od Cantona, kjer je bil sedež društva. Lahko si mislimo, kako je bilo težko za te člane po napornem dnevnem delu prihajati na vaje 30 milj daleč, a vseeno so prihajali redno, dokler so mogli.

Pričela je zima, snežni viharji in ledena cesta, in mi vnani člani smo pričeli izostajati od rednih vaj, članstvo v nasebini pa je pričelo obupavati, ker ni moglo naprej brez nas. A mi radi oddaljenosti jim nismo mogli dati ono, kar bi morali in ustanova je pričela hirati. Nekaj dobrih članov se je izselilo, nekateri se poženili izven nasebine, in tako je počasi hiral še ono malo, kar smo imeli.

Čakali smo skoraj 3 leta za obnovo; uvideli smo pa, da je obnove nemogoča, ker nismo zadostnega števila članstva, in še to malo kar nas je, se bo more počasi razgubiti za kruhom.

Sedaj pa s stvari: Člani odbora ustanove smo prišli do sklepa, da se povrne vse vplačani aasement bivšemu članstvu. Obratni in razni drugi dohodki se razdele med tele organizacije: Dve tretjini imenovane vsote za dom slepcev v Ljubljani, ostala tretjina denarja pa polovico za Prosvetno matiko, polovico pa za

jugoslovansko narodno obrano. O tem se bo ukrepalo na društveni seji dne 18. januarja, zato naj se bivi člani "Jadrana" gotovo udeležijo te seje. Če je pa tako, da ni član društva št. 315 SNPJ, kar dvomim, naj pride nekoliko kasneje in počaka zaključka društvene seje v zgornji dvorani.

Koliko je denarja v blagajni, bo na dotičnem skupnem sestanku bivšim članom na razpolago, bančna knjižica in račun.

Michael Chok, predsednik;
Mike Krizmančič, tajnik;
Blaž Odar, blagajnik.

Popravek in dodatek o Čitalnici

Waukegan, Ill. — V Prosveti št. 304 z dne 27. dec. 1930 se je vrnila sledeča pomota pri črtici o Čitalnici SND v Waukeganu in prosim, blagovolite objaviti to kakor sledi.

Z otvoritvijo Doma meseca decembra 1917 — pravilno 1918; in zahvaljujem se v imenu Čitalnice za podarjene knjige Joe Grdinu ml., iz Clevelanda, Mary Lukanič, Ignac Jerebu, Matt Pogorelcu ter Joe Zelencu za podarjene slike o odkritju Cankarjevega spomenika na Vrhniki.

Na seji dne 13. dec. je bil izvoljen sledeči odbor Čitalnice SND: Preds. Frank Velkvorh; podpreds. Anton Turcich; tajnica Anna Mahnič; zapis. Helen Jereb; blag. Paul Pekljaj. Nadzorniki: Frank Kirn, John Pajsar, John Kavenik. Knjižničarka Frances Velkvorh.

Seje se vršijo vsako drugo soboto v mesecu v prostorih Čitalnice. Članstvo naj si pa vzame na znanje, da seje so važne ne samo za odbor, pač pa za vse člane. — Anna Mahnič, tajnica.

Iz farmarske okolice

Issaquah, Wash. — Ker ni nobenega dopisa iz naše male nasebine, sem se namenila nekoliko oglasti, akoravno nimam kaj posebnega za poročati. Da se nihče od tukaj ne oglasi, je menda vzrok to, ker je nas čedalje manj Slovencev tukaj. Zdaj pa zdaj se izseli familija druga za drugo, tako da nas je že prav malo. In še ti, ki smo še tukaj, smo tako mirni in tihi, da sosedne nasebine kmalu ne bodo vedele, če smo še živi.

Zimo imamo do sedaj še lepo. Nižnega ali mraza še nismo imeli, seveda dež pa tukaj v Washingtonu ne izostane, ker ga dobimo dobro mero. O delavskih razmerah se ne morem pohvaliti, ker so tudi tukaj pod ničlo kot povsod drugod. V tem splošnem brezdelju se prištevam srečnim vsakdo, ki ima še delo, pa če je še tako slabo s še slabšo plačo, ki je čimdalje manjša.

V tej okolici so naseljeni razni narodi, ki se pečajo s kokosjerejo, med njimi tudi precej Slovencev. Ali tudi ti občutijo slabe delavske razmere. Jajca letošnjo zimo nimajo nobene cene in košiči tudi ne, to je, če hočeš prodati; če pa greš na trg kupiti, potem je seveda drugače. Precej farmarjev opušta kose, ker pri tej ceni ne morejo shajati. Kapitalisti že skrbijo, da delavce prehitro ne obogati. Kakor hitro vidijo, da bi si kak dolar več naredili, hitro kaj iztuhajo tako, da nazadnje je le delavec, ki trpi in občuti slabe čase.

Frances Kramer.

Preperela zavesa

Muskegon Heights, Mich. — Dopis brata Uleta v Prosveti z 2. jan. najbrž ne bo ugajal vernikom. Toda nič ne stri. Čas je že, da se odstrani preperela zavesa, s katero nam cerkev z največjim naporom prikriva pravi pomep rojstva, življenja in smrti Odršenika. Staro poročilo nam pove o krutem barbarstvu, s katerim je Bog potom svojih višjih duhovnov vladal ljudstvo.

Ni torej čudno, da si je ljudstvo zaželelo odrešenika. Ta se je prikazal v podobi deteta, ki je bilo rojeno v betlehemski štali in katerega so proglasili zvečarjem. V tem prepričanju pa so bili le preglašni, ker o tem je zamala višja duhovščina in aristokracija. Posledice so bile, da je bila revna družina izgnana iz Betlehema. To je bila prva postaja človeka, ki je bil prav za prav

stoletja po rojstvu proglašen odrešenikom.

Ce bi danes prišel Krist zopet na svet, bi imel obilo posla z izganjanjem iz tepelja tistih, ki pravijo, da so oznanjevalci njegovih nauk. Kaj bi rekel o razkošju in slajzu katoliške cerkve, ki je največji biznis na svetu s svojo veliko armado verskih trgovcev? Imel bi dosti posla, predno bi uredil cerkve za človeštvo koristna poslopja.

Duhovščina kriči, da je vera v nevarnosti in da jih ljudstvo ne spoštuje. Ni resnica ne eno ne drugo. Vera, prava vera ni v nevarnosti, tudi ne duhovščina. Za odtujevanje ljudstva od cerkve so pač krivi nauki, s katerimi cerkev slepi narode. Mar ni Kristus učil, če imaš več kot sam potrebuješ, pomagaj s tem svojemu revnemu bratu? Cerkev, njeni vladarji in stebri pa gro-madijo milijarde premoženja. Cerkev kristusove nauke seveda tolažni po svoje, v svojo korist na tem svetu. Kadar bo duhovščina pričela učiti velike nauke Krista, katere so pred njim učili Buda in Konfucij, pa bo prenehal prepri in duhovščina bo splošno spoštovana. — Joseph Zura.

A. Garden:

OPAZOVANJA

Milwaukeeški župan Hoan je dal politično organiziran inozemcem "black eye", ko je pred par dnevi govoril v Chicagu, kamor ga je povabila organizacija trgovcev, da pove o čikaškem korupcijskem mestu. Hoan govori iz izkušnje in ga je vredno poslušati. V politično organiziranih inozemskih skupinah, ki so priključene republikancem ali demokratom, vidi Hoan nesrečo za vsako mesto, kjer obstajajo te skupine "foreignerjev". To iz razloga, ker so te dominirane po brezvestnih "voditeljih" inozemcev, ki rabijo in izrabljajo svoje rojake za čredo volilcev.

Tistim ljudem (navadno "narodnim voditeljem"), ki nagajajo rojake v republikansko ali demokratsko stranko, češ, da bodo pri vladi dobili "priznanje", Hoanovo izvajanje seveda ne more biti všeč. Je proti njih interesom, ki so zapodeni v njih aspiracijah za politične službe, ki jih dele stranke "zalužnim". Med izselenci te ali druge narodnosti ni razlike; kjer so kompaktno naseljeni, tam je najti prej ali slej močne politične mašine, ki služijo najprvo stranki, katere del so in nato voditeljem mašin. V vseh večjih mestih jih je najti in v vseh velikih mestih je najti tudi korupcijo, ki je znana preko oceanov.

Boston n. pr. dominirajo Irčci, ki so se sicer že "poameričanili", in Boston je najreakcionarnje mesto Amerike. V New Yorku so najmočnejši politični faktorji Židje, Italijani, Irei in Čehi. Tamanitaki dvorec (demokratska stranka), katerega tvorijo največje skupine, smrdi radi korupcije širom dežele. Slična politična grupacija je v Philadelphiji, katero kontrolira republikanska stranka. In mesto "bratske ljubezni" je famozno radi "šetja" glasov pri volitvah — politični bossi si enostavno razdele glasove po distriktih: ta distrikt je moj in ta in ta, drugi pa je tvoj. In volilci glasujejo "stoprocentno" za to ali ono politično mašino!

V notoričnem Chicagu so v sedlu češki in poljski "narodni voditelji", vsaj najmočnejši politični faktorji so izmed inozemcev. In o čikaški korupciji in gangsterstvu zna cel svet. Demokratje so nominirali županom Čermaka, Čeha, ki je demokratski politični bos. Čehi imajo v Chicagu okrog 50.000 glasov in približno toliko Poljaki. Po veliko tisoč glasov imajo tudi Rusi, ki sicer nimajo tako dobre politične mašine, Italijani in Nemci, ki so v republikanski stranki. Slovanski izseljenci bodo glasovali za Čermaka, ker je Slovan, odnosno Čeh. Ravno tako drugi izseljenci — vsaka narodnost, ker je Januš, Kazemoborazec, Piedroni, Wagner etc. "naš rojak".

Politika "naših rojakov" je v

veliki meri odgovorna za nesumno korupcijo, gangštvo in dominacijo velebiznisa v vladi. Je odgovorna v veliki meri za kršne vrste brezposelnih, za pomanjkanje socialne zakonodaje, sploh za politični nivo Amerike. Na splošno rečeno, povsod, kjer obstoje močne politične grupe inozemcev, je najti večjo korupcijo, večje davke in slabšo vlado kot pa v bolj ameriških mestih. Reading, Pa., je n. pr. 90% ameriško mesto in Reading ima socialistično vlado in je pri zadnjih volitvah izvolilo dva poslance v državno zbornico. Manjša mesta pa zapadu in na splošno med farmarji niso toliko okužena s političnimi graftarji, ker v njih ni najti politike "naših rojakov". Wisconsin in Minnesota sta izjemi. V prvi državi je velik del državljanz nemškega pokolenja, v slednji pa Skandinavcev. Sicer pa je najti pri obeh teh dveh skupinah višji čut in pojmovanje politične ekonomije. Reakcionarni jug je izjema, ker ima posebno zgodovino. Pozna sicer še bolj politiko "naših rojakov" kot kje drugje — dominacija belokorčev nad črnici.

Izjema je tudi Milwaukee, kjer se je socialistom posrečilo razsvetliti in oslabilo organizirane politične skupine izseljencev po prihodu nad vlado l. 1910. Hoan ve o tem dosti povedati. Poleg gori omenjenih rezultatov politike "naših rojakov", kaj je na cel stvari glede "priznanja"? Nič drugega kot to, da ima n. pr. v Chicagu nekaj tisoč Čehov, Poljakov, Italijanov etc. politične službe pri mestni vladi (enako kot drugje), "milijon rojaki" pa plačujejo visoke davke radi korupcije, visoke cene za elektriko, plin, cestno vozino itd. V Chicagu, kjer je cena za kilovatno uro elektrike 10c, se nikdo razen male grupe socialistov ne zmeni za postavitev mestne elektrarne, ki bi napovedala konkurenčni boj Insulovim interesom. Končno poleg profesionalnih političnih koruptarjev nima nikdo drugi koristi od politike "naših rojakov" razen oseb, ki potrebujejo "pratekacije" in so pripravljene podkupiti mestne organe.

Razen v "metropoli" nismo Slovenci k sreči nikjer toliko kompaktno naseljeni, da bi tvorili svojo politično mašino. V tem oziru smo dokaj "čisti". Metropola pa je zadnja leta hitro razvijala po poti politike "naših rojakov". Ima pač večje število mladih odvetnikov, ki vidijo svoj kruh v tem, ako Slovenci pri mestni vladi dosežejo "priznanje". To je sicer delno že prišlo, ker so dobili prostor v parku za "narodni vrt", kjer bodo sadili zelje za "narodno" jed — zelena solata s fižolom!

"Internacionale, izdajca svojega naroda" ališim vzklile v taboru politike "naših rojakov". "Na prvo odgovorim: da, na drugo: ne. Sploh pa je čas, da tu di tujezemci nastopamo v politiki kot državljani dežele, v kateri živimo, kot delavci in kot občani, ki imamo ekonomski in etični interes na tem, da je vlada poštna in da služi ljudstvu ne pa velekapitalizmu, političnim mašinam ter kruhom. Dokler imamo kulturno svobodo, je narodnost za nas izseljence v politiki brez pomena, oziroma na lastno škodo in kuga za deželo. Poštenost, značaj in principi so v politiki ravno tako velikega pomena in potrebni kot v privatnem življenju. Sploh organizacija, pa bila država ali kaka druga, ki zametuje te kardinalne attribute, je izkoriščana po brezvestnejih in sebičnih, trpi radi anarhije, in je usojena poginu.

Einstein zbira denar za revne otroke v Nemčiji

Pasadena, Cal. — Profesor Einstein je prejel ogromno število prošenj za svojo sliko s lastnoročnim podpisom. Njegova soproga je pa dala vedeti prošilec, da učenjak ima premalo časa, da bi mogel ustreči tolikim prošnjam, toda če bi prosilci priložili plami pet dolarjev za revne otroke v Berlinu, se bo Einstein potrudil. Zdaj je pričakovali, da bo denar deževal v Pasadena za Einsteinove avtograme.

Nehigijske brezobzirnosti

Kljub vnetemu in smotrenemu propagiranju higijenskih načel, se ta v življenju ne uveljavlja tako, kakor bi bilo potrebno. V vsakdanjem vrvenju in naglici, včasih iz dozdevnega pomanjkanja časa, drugič vsled naše lenobe in komodnosti opustimo ali prezremo maračako higijensko opravilo, ki je priprosto sicer, a vendar potrebno, da se vrši. Često na take higijenske "malenkosti" ne mislimo; ali pa se potolažimo naivno in sebično, da drugim tako opušanje in zanemarjanje higijenskih opravil ne more škoditi, ker smo jih pač jaz ali mi opustili. Kljub tej dobrodušnosti se nam takoj vrine želja in protivenje, da bi se nam od drugih kaj podobnega ne pripetilo.

Treba je samo malo gledati okoli, pa se na mah odkrije množica higijenskih grehov. Znano je, da so nekateri ljudje bolni za spolno boleznijo kapavico; ta bolezen se lahko prenese tudi na oči. In če si ne umiješ rok, ko si pustil vodo, lahko spraviš v nesrečo sebe ali svojega bližnjega. Mogoče misliš, da tvoji gonokoli ne marajo drugih ljudi! Če pa vidiš, da si nekdo ni umil rok po opravljeni potrebi, potem se bojšiš stianiti ponudeno roko. Prav imaš! Milajti pa moraš, da bi se tudi drugi v takem slučaju obotavljali. Ali pa si govoriš, saj ne ve, kako je z menoj. Torej na skrivnem lahko uganjaš, kar hočeš, samo, da ne pride na svetlo.

Inteligentno ne izvzamem. Zakaj ne bi bil odkrit! Tudi inteligenca čisto jako malo ve o higijenskem življenju. Treba je najprej vedeti in kar je še važnejše, uravnati svoje življenje po tem, kar pač vemo.

Pa še v mnogih slučajih ravnamo tako krivično. Ti lahko kašljaš drugemu v lice, čeprav ti je zdravnik povedal, da si jetičen. Tebi je dovoljeno, pa tvoji morali, tako početje. Če pa kdo drugi zakašlja, ki nima jetike, se ti takoj pojavi stud na obrazu. Dvojna mera! Tudi neugoden vonj lahko izdihavaš, sosed tega ne sme. Nasproti drugim smeš ti vse higijenske krivice početi, trpeti pa nočeš in ne smeš nobene.

Take higijenske nemarnosti niso spodobne in vabljuje in še manj zdrave. Nima vsak kapavice, ni vsak kašelj tuberkulozen. Tudi nimajo vsi preboleli tifusa in da bi še po ozdravljenju z blatom izločali bacile; nekateri med nami pa so taki in ne smejo delati higijenskih krivic.

Ni prav, da živimo v strahu in trepetu pred boleznijo, saj je življenje takega človeka težko in zagrenjeno. So pa ljudje, ki se boje bacila, in se vedno umivajo, tako nimajo nikoli miru in niso nikoli zadosti umiti. Tak strah pred bacili lahko imenujemo bolezen in so ti ljudje pravzaprav reveži.

Vsak posameznik mora higijensko živeti, ker potem tudi ne bo ogrožal zdravja svojega bližnjega, ki se niti braniti ne more proti ne-higijenskim brezobzirnostim, če noče veljati za suroveža. Taki smo! ("Zdravje")

Tudi računarstvo ne drži več

Mi se radi hvalimo, da živimo v dobi "ekzaktnih" znanosti, ki temelji na neoporečnih številkah, na objektivnem opazovanju in na nezmotljivem računarstvu (matematiki). Da pa tudi računarstvo ni nezmotljivo, to je prav lepo povedal profesor na ljubljanski tehnični fakulteti inž. dr. M. Kasal v predavanju v Zdrženju inženirjev in arhitektov. Izvajal je med drugim:

"Pri študiju umetniške zgodovine naletimo na stare in prav stare zgradbe, ki imponirajo, ne samo sodobnemu arhitektu umetniku, temveč tudi inženirju-statistiku. ("Statiki") računajo, kolikoli težo lahko nosi kak tram itd.)

Stare egipčanske zgradbe, grške in rimske antične palače, srednjeveška gotika, barok in renesansa nudijo nešteto objektov, ki imponirajo ne le po svoji umetniški ali, temveč tudi zaradi svoje smeje in statično pravilne konstrukcije.

Ali ne vidimo neke podobnosti med antičnim sistemom šibkih stebrov s horizontalnimi arhitravi ter modernimi železobetonskimi zgradbami z vertikalnimi stebri in horizontalnimi prekladami?

Ali ni mogoče primerjati ogromne kupole katedrale sv. Petra v Rimu z najmodernejšo železobetonsko kupolo slavnostne hale v Breslavi? Ali niso ogromne gotične cerkve na Francoskem, v Nemčiji, sv. Vida v Pragi, sv. Stefana na Dunaju, s svojimi vitkimi in visokimi, po večini v kamnu zidanimi stolpi, nekaj podobnega, kakor sodobni železobetonski nebotalniki?

Čudna jezera

Na zemlji poznamo različne vode, ki imajo zelo čudne lastnosti, tako da se zdi na prvi pogled, da so te lastnosti popolnoma v nasprotju s naravnimi zakoni. Blizu mesta Quickborn se nahaja n. pr. jezero, čegar površina se ob suhih dnevih, ob deževju pa pada. Ta pojav si razlagajo tako, da je jezero pod zemljo zvezano z votlinami, ki delujejo kot sesalke. Zanimivo je tudi jezero Mo-Fjord blizu mesta Bergen, ki ima tri vrste vode. Gorenja plast vode je sladka, ker prihaja iz nekega potoka. V tej plasti žive tudi samo sladkovodne živali. Srednja plast vode je slana, ker prihaja v jezero iz morja, in v tej plasti vode žive morske živali. Spodnja plast pa je "plast smrti", kjer žive le še neke vrste bakterij. Zanimivo pa je, da se te tri plasti vode nič ne pomešajo med seboj, tudi ob viharnem vremenu ne. V Alžiru pa je neko jezero, ki ima popolnoma črno vodo.

Vesti iz Jugoslavije

(Poročevalski biro Prosvete v Jugoslaviji.)

"ZLATA NEDELJA"

Ljubljana, 21. decembra 1930. No da, zjutraj je res nekaj snega, naletaval sneg, pobelil je lice iznova za nekaj ur, pa je prenehal snežiti in se je novi sneg stopil v brozgo in je prešel, ta sneg zjutraj bi se bil nekakšen znak, da se bližamo božiču, drugega skraj ne ris, kar bi nas spominjalo na zime praznike. O trgovci so že od prvih dni decembra okrašili svoje izboje na vso moč, izložili so vse mizne stvari za otrobe in odrasle, razobesili so vse: "Tu prodajamo na obroke!" "Nič podražiti!" toda ne te parole so se vračale k trgovcem v prazne prodajalne, karor ni in ni kupcev toliko, karor jih je bilo nekoč pred prazniki. Da, ljudi se gnete še vedno toliko pred izložbami, mladina rav tako tiči svoje nosove na izložbene šipe kakor nekdaj — toda preurejeni trgovci lokalni so prazni in s svojimi raznoti kriče po kupcih. Toda upel so ostali v svojih predstojih in podstreljih ter ne marajo vedeti za kakke praznike, ker njihove denarnice ne vedo nič o tem.

O da, da — gospa bankirja. Y. I. Ta je že nakupila svoje arila pred dnevi, toda ne v Ljubljani. Svojemu sinčku, ki se vasa v samih kočuh, vendar ne dajala tako trapastih igrak, ukršne so v teh ljubljanskih izložbah. Vse bolj je, če je naplino na predmetih "Made in Austria" — zato pa je šla gospa oz. šli gospa bankirjeva na Dunaj, da kupijo veliko železnico svojega sinčka. Tako majhno, kar zaresno železnico s postavo, tračnicami, hšami, tuneli, zdovi — vse seveda veliko, tako da bo zavzemalo pol otroške be. Da, gospa bankirjeva so se peljali na Dunaj ter z Dunaja peljali darila. Zase pa nov koch — najdražji — kosačka fana — Ne veste, kakšen je? O osim — in prinese odnekod koch in ga razkazuje pol tucatu vidnih prijateljev, bankirk in etnic.

Toda žena iz predmestja, kje muditi? Vsa po smreko pri v mestu, da jo postavi na mizico. Nimaš denarja? Pa stopi iz mesta v gozd, sekirko vzemi s sabo in odseki si drevesce, da ga staviš na mizo v sobi, da ga gleda tvoj jetični otrok. Saj bo mogoče zadnjič videl. V tej ni in mrazu mu prinesi vsaj malo smrekovega dha, vsaj malo mistega, kar si čutila ti, ko si majhna in si bila še na kmetu, od koder te je popeljal v mesto, vso upajočo, tvoj mož, mešal delavce.

Da ne pojdeš po smreko v gozd? Bojša se logarja? Lani da je nagnal, letos pa bi te prevel in naznanil? Nikar, žena, si so tudi taki ljudje na svetu, bi za praznike, za božič preletel bedno žensko? Da so, pravi?

In kje je tvoj mož? Odpeljal je k, strojevodja, je pa se bo vršale na Stefanov dan popoldne. Tovorni vlaki vozijo tako polni in povsod se ustavijo za neur. In ko bodo peli po cerkvi: "Tiha noč, blažena noč...", kaj bo tvoj mož drvel z divjo omotivo po temni progi koredore in po nasipih in ne bo del ne za tiho ne za blaženo?

In ti, brezposelni uradnik, kar? Tavaš po mestu, ogleda izložbe, stopiš do Tivolija, da, kako se mladina sanki in oča, stopiš do Zvezde, da si olaš trg božičnih dreves — pa si lihem misliš: Božič je kakr- ga si želi Onufrij v dramah mlada Andrejeva, to je praznik, ki ga osvetljuje petrolej- ali elektrika s toploto, ki je prijetnejša, čim bolj mrzlo je. Božič je praznik zaljubljenega, komaj poročenega para, hodi po mestu in uživa v tem zbirja se za leto vnaprej igrav- za otroka, ki pride. Božič je znan ljudji, ki so vsaj na zuzadovoljni — prav na dnu v se ni nihče zadovoljen, na dnu meherni nezadovoljen ali celo star. Božič je praznik za vse,

druge, zame ni. Mesece že iščem službe, pa je ne najdem in hodim vsak večer v azil. Tamkaj drevesca ne bo. In če bi ga postavili tja in prišli na njem sveče, stavim, da bi se vsi mi azilci med seboj stopili. Ne za drevesce — ampak kar tako, iz obupa nad svetom...

In ti, trgovec? O — danes je tvoja "zlata nedelja", danes je vaša "zlata nedelja", zadnja nedelja pred božičem. Danes je nedelja, ko imate svoje trgovine odprte, da bi se kupci gnetli vanje ter kupili, kar so zamudili kupiti med tednom. "Zlata" nedelja — pravite tej nedelji. Pa je šele popokan, pa že praviš, da ni nikjer nobene zlate nedelje, ker kupcev od nikoder ni. Poslušaj, trgovci, mene: zapri svojo štacuno, ljudje nimajo denarja, klor pa je imel denar, je kupil še poprej. Zapri štacuno, prihraniš boš pri elektriki in osebu, ki bi mu lahko božičnico odtrgal. Zapri štacuno, stopi v kavarno ali pa domov in potroži ženi, da zlato nedelje ni nikjer poznati in da te tudi božič ne bo rešil dolgov, kakor si upal. In potem napovej konkurz. Ves svet je na tem, da napove konkurz, pa te ni treba biti sram...

Poslabšanje socialnega zavarovanja?

V Beogradu se sestavlja nov zakon o zavarovanju delavcev. Zakon popravlja menda po zahtevi delodajalcev, ki so vedno tožili, da plačujejo za delavsko zavarovanje previsoke prispevke. To tožarjenje je trajalo že nekaj let. In zdaj se jim bo menda želja izpolnila. Zakaj v Beogradu so začeli sestavljati nov zakon, sestavili načrt zanj ter ga poslali v pregled delavskim strokovnim organizacijam, delavskim zbornicam in drugim socialnim zavodom za delavce, da povedo svoje mnenje. Sicer zdaj te organizacije lahko povedo svoje pri- tožbe — toda ali jih bodo odlo- čujoči hoteli slišati?

Strokovna komisija za Slove- nijo kot centrala vseh strokov- nih delavskih organizacij je pre- gledala načrt ter videla, da se s tem novim zakonom o delavskem zavarovanju pripravlja napad na delavce. Strokovna komisija je izjavila:

"Načrt predvideva občutno po- slabšanje tako bolezenskega ka- kor tudi zavarovanja za nesreče in sicer le na škodo delavcev. Za- to zahteva Strokovna komisija:

1) Zavarovanje za starost, inva- lidnost in slučaj smrti naj se čimprej uveljavi, kakor je pre- pisano v doednjem zakonu.

2) Prispevek za zavarovanje v slučaju bolezni ali nesreče mu- rajo ostati v isti višini kakor do- sedaj. Saniranje zavarovanja za slučaj nesreče se mora izvršiti izključno na stroške podjetnikov.

3) Samoupravi socialnega za- varovanja se ne sme staviti ni- kakih ovir!"

Da, podjetniki bi želeli, da pri- spevajo za zavarovanje v slu- čaju nesreče in bolezni manj kakor do sedaj. Tem nameram se bo upro- lo vse delavstvo v državi in če bo kljub temu vlada sprejela tak zakon, je razumljivo, da bo de- lavstvo pač razumelo še bolj kot zdaj, v kakšnih dnevih živi!

DROBNE VESTI

K tatvini draguljev. — Poro- čali smo, da so zagrebškemu tr- govcu firme Pretiosa na poti iz Sombora do Ljubljane ukradli dragulje iz dveh kovčegov. Po preiskavi so kmalu zalotili tatov- ke. Bila sta to dva železnikarja, ki sta spremljala službeno vlak od Sombora do Zagreba. Eden iz- med njih je opazil v vagonu za prtljago kovčeg z zlatino, pa je povabil drugega sprevoznika, da bi skupno ukradla zlatino in biserje iz kovčegov. Bila sta to Doga in Fajfer, ki sta tatvino tudi izvršila. Da sta kovčega na- pol prazna je ugotovil trgovec še- le v Ljubljani. Pri obeh areti- ranjih pa je policija dosegla našla je del ukradene zlatine in tri- tvečka, da je izgubljene zlatnine še za kakih 140.000 Din.

Ta velika tatvina pa je povzro- čila tudi samomor starega želez- nikarja. Na vlaku, ki je vozil iz Vinkovcev proti Zagrebu in na katerem sta tata Fajfer in Do-

gan kradla zlatino iz kovčegov, je bil v službi tudi 58-letni želez- nikar Mirko B. kot vlakovodja. Ko sta oba tatova kradla iz kov- čegov, ju je zasačil vlakovodja. Tadv pa sta segla v kovčeg, zgrabila post zlate ter ga ponu- dila vlakovodji, naj vzame, samo nikomur naj ničesar ne pove. In vlakovodja je zapeljal zlato ter ga je vzel in mokal. Ko pa je bi- la vsa tatvina odkrita in sta bi- la tatova aretirana, se je Mirko B. ustrelil, zbežal od doma ter so ga nekaj dni pogrešali, dokler ga niso našli obesnega, mrtvega pri Mirogoju, zagrebškem pokopališ- ču.

Kdo je vlomil v brežiško gra- dino? — Pred tedni so vlomili ne- znani ljudje v Attemsovo gra- dino v Brežicah ter odnesli bla- gajno, v kateri pa ni bilo več kot bore 6000 Din. Brežiški orožni- ki so obvestili zagrebško polici- jo, ki je poslala nekaj svojih lju- di v Brežice, kjer so pregledali ter ugotovili tole: vlomilci so se čez dan akirali na dvorišču v dr- varnici, poneli pa so se splazili v prvo nadstropje, kjer so ukradli blagajno ter se po vrvi spustili na tla ter pobegnili v gozd. Za- grebška policija je tudi vsela od- tisne prstov na vratih in predme- tih, ki so jih vlomilci vzeli v ro- ko, vendar pa vlomilcev niso mo- gli s tem odkriti, saj jih polici- ja še ni imela v svojem apiku. O- rožniki pa so sumili nekatere bre- žiške fante tatvine, poklicali so jih ter jim vzeli prstne otise, ki so jih poslali v Zagreb. Tam so strokovnjaško ugotovili, da se otisi prstov mikarskega pomoč- nika Jojipa Priverčaka. S tem je bi- lo dokazano, da je Priveršek so- deloval pri vladu.

Orožniki so Priverčaka areti- rali in je ta vlom tudi priznal. Z njim je bil trgovski potnik Ivan Ramak, ki so ga tudi oblasti prijele ter poslale v Brežice. Ta- ko je bil ta vlom pojasnjen.

Ena redkih stavk v državi. — Štrajk je postal v naši državi ne- kaj nemogočega. Štrajk smatra- jo namreč za očiten punt in ga o- blasti ne dovolijo, niti ni izgleda pri kakršnem koli štrajku, da bi delavci večjih industrij uspe- li. Brezposelnih je toliko, da se no- bedno podjetje ne boji štrajka. In tako smo že dolgo časa brez ti- stih, tako živih delavskih borb, ki se krešejo ob štrajkih. Le ena stavka je te dni v državi: vsi na- mesečenci firme Meini, ki ima po- družnice po vsej državi, štrajka- jo. Trgovne firme so po vsej dr- žavi zaprte že od 3. decembra. — Nameščencem gre namreč za ko- lektivno pogodbo, ki so jo lani sklenili in je letos potekla, pa je firma ne mara podaljšati in ure- diti. Radi tega so vsi nameščen- ci stopili v štrajk in štrajkaže že od 3. decembra. Firma Meini si- cer izdaja letake, v katerih pre- pričuje na podoben način javnost oz. da s svojim štrajkom slabo vpli- vajo na — cene. Toda Meini- vci nameščenci hočejo a štrajkom le vplivati na svoje mezde!

Najstarejši učitelj umri. — Na šimlahkem pokopališču pri No- vem mestu so pokopali te dni upokojenega nadučitelja g. Iva- na Barleta. Dosegel je visoko starost, manjkalo mu je samo pet mesecev do 90 let. Bil je najsta- rejši učitelj v Sloveniji. Učitelj- šče je študiral v Idriji ter ga kon- čal leta 1861. Kot učitelj je naj- več služboval na Dolenjskem. V Podzemlju pri Metliki je pouče- val mladino nad 20 let. Od tam se je preselil v Šimel pri Novem mestu. Tamkaj je pričakal pen- zijo na ter si ustanovil lastni dom z vrtem ter pričakal smrti.

Na Ostrožnem pri Celju so ča- kali Lafovi, da se vrne oče z dela zvečer v soboto. A očeta Viktor- ja Lafeta, ki je bil uslužben kot delavec v tovarni zlatnine in srebrnine v Gaberju, ni bilo do- mov. Ker ga do 4. zjutraj še ni bilo, je šel njegov sin iskat očeta. Šel je po cesti ter nenadoma našel ob robu ceste moško trup- lo, katerega noge so ležale v jar- ku. Ko je posvetil truplu v obraz, je spoznal svojega očeta — m- rtevga. Vračal se je bržkone bolj pozno v dom domov, morda celo kaj vinjen, pa je začel a ceste ter padel v jarek in umri. Kap...

Samomor posumnika. — V pe- tek se je razširila po Studenčah pri Poljčanah vest, da je šel u- gledni posumnik in gostilničar Wirth v prostovoljno smrt. Obe- sil se je. Zadnje čase je bil stal- no potrt in kar nekak zmeden, zapiral se je v sobo ter tuhtal bo- gve kaj, tako da ga domači po-

PRIMORSKE NOVICE

Premešeni so učitelji in učiteljice: Josip Suligro iz Grahov- ce, Andrej Fihl iz Lanišč, Rafael Pertot iz Lokve, Ana Az- man iz Postojne, Miroslava Šček, vsi v Kalabrijo, Franja Živec iz Dutovelj v Ligurijo, Marija Fa- kin-Frigat iz Povirja in Gizela Katanc in Podkraj v Benečijo, Anton Gregorčič iz Skočjana na Sicilijo, Marija Rozman iz Šmi- hela v Abruce, Josip Trošt iz Ko- šane in Bogomir Rutar iz Rače v Sardinjo, Albina Jurca-Lo- vrenčič iz Postojne v Marke, Ma- rija Musković iz Poreča v Pu- gile.

Pri Sv. Jakobu v Trstu zgradi- jo v letošnji zimi vojašnico za o- rožnike, ki bo stala tri milijone lir, meseca januarja 1931 se prič- ne dela za zgradbo velikega lik- torskega štadijona na že določe- nem prostoru.

Soleki akrobni Mondina je po- ročal ministrstvu za narodno v- gojbo o naraščajočem vnanemir- jenju med učitelji in zlasti med učiteljicami v Julijski Krajini. Minister Giuliano je nato takoj objavil gostobesedno pohvalo italijanskega učiteljstva ob vzhodni meji in v nasprotju s Mondinim izvetjem označil u- čiteljstvo za pogumno in vztraj- no v svoji visoki misli. Posebej izreka priznanje učitelju Petru Repetti in učiteljici Magdalenii Silecchia v Gabrijah pod Stanje- lom in učiteljicami Margariti, Nicolini in Klavdiji Cosmini v Boveu, ki so se ob znanih do- godkih posebno dobro držali. Mondino bo najbrž v kratkem premeščen.

"Pagine Agricole" razširjajo sedaj med kmetovalce v gorški pokrajini. Slovenski kmet ne ra- zume italijanščine, katera je tu- ja celo furianakemu kmetu. Te "Pagine" naj bi menda nekako nadomestile ustavljeni "Novi list", ki je imel dve obsejni rub- riki za kmetijstvo in razlaganje zakonov.

Po dogodku pri Murovcih na Kanalakem so našli prelakovni organi v bližini mnogo vojnega materiala in fašistične novine so pisale o oboroženih sarotah. Po- vodil, koder je dirjala vojna, je še danes obilo vojnega materiala, ker se še doslej ni izvršilo ni- kako pravo očistitve bivših bo- jišč. Marsikateri kmet je valed tega že trpel po krivem. Zato pa naj se z razorožitvijo odredi tudi temeljito izčiščenje bivših bojnih tal po ob odpadlo marsi- kakega sumničenja.

V Trstu je preminul Hektor Polič (Polid), eden izmed mno- gih primorskih brodalastnikov jugoslovenske krvi, ki so a svo- jo nadarjenostjo povzdignili tr- žaško plovidbo do svetovnega slo- vesa. Pokojnik se je po vojni postrvovalno trudil z "Libero Trieste", ki je po pod novimi razmerami kmalu prešla v druge roke.

Prvi ministrski predsednik združene Italije Alfredo Lamar- mora je hotel pridružiti domovi- ni le Benečijo in Trentin, Primor- je s Trstom pa ne. Poudarjal je: "Ako bi slučajno Trst pri- padel Italiji, bi bila ta posest za našo kraljevino polna težav in najtežjih nevarnosti." V decem-bru 1964 je izročil poslanec Mo- linari italijanskemu parlamentu protest Tržčanov, ki so izjavili, da nikakor in nikdar ne žele, da bi bili združeni z Italijo. Trst se je podvrnil leta 1982 Avstriji prostovoljno, ker se je bal za- vojevanja s strani Benetk, ki so bile star njegov sovražnik. Privi- so napadli Benečani Trst leta 1202. Vrstili so se večji in manjši napadi in leta 1881 so oblagali Benečani Trst enajst mesecev in pustili za seboj stra-šno opustošenje. Pa tudi pod avstrijsko oblastjo še dolgo ni bil Trst varen pred Benetkami, ki so izjavljale, da hočejo one gospodovati v gornjejadranskem pomorskem gibanju. Ko se je Avstrija udrila, je Trst mogoče- no narastel, pod Italijo pa se je takoj ponizal pred Benetkami, ki sedaj vodijo gornjejadranski pomorski promet.

Znano je, da v Julijsko Kra- jino ne smejo nobene jugoslo- venske novine. Marsikdo je bil z- gosto niso videli po več ur, po- cel dan. Zato se niso čudili, ko ga zadnji večer niso videli dolgo. A ko ga tudi zjutraj niso videli, so ga pričeli iskati. Našel ga je sin obesnega nad klavnico.

še občutno kaznovan, ker so do- bili pri njem novine s onstran granice. Za razširjanje jugoslo- venskih novin so določene sedaj posebno ostre kazni in pulski prefekt je razglasil, da bo ka- novan vsi je 15 let vsak, pri katerem bi se dobil kak jugo- slovenski list a članki o razme- rah v Istri.

Položaj kmetijskega gospodar- stva v Julijski Krajini je skraj- no neugoden. Kakor pri vsakem podjetju, tako je tudi pri kme- tijskem gospodarstvu vprašanje razpoložljivega kapitala temelj- no in najvažnejše. Prišlo pa je še tako daleč, da danes še celo večje kmetije ne morejo več iz- kazovati dobička. Kmet se boji dolga in posojil s visokimi obrestmi. Kdor začne danes s dolgom, je v kratkem izgubljen. Neoporečno je dejstvo, da je primorska zemlja akopa in za- more preroditi le delovno druš- no, dolga na sebi pa ne trpi. Vojna je pustila za seboj izred- ne razmere, iz katerih bi se prid- ni naš kmet dobro izkopal, ako bi ne ostajale prazne besele s visokih mest še nešteto krat ta- ko alovno izrečene zagotovi- tve pomoči kmetijstvu ob meji.

Publicist Angelo Vivante je razpravjal tik pred vojno o ja- dranskem vprašanju in italijan- skem irredentizmu. Prišel je do zaključka, da njegovi rojaki to- stran Adrije in Soče prav za prav nimajo ničesar iskati, kajti pravih Italijanov na tej strani ni in kar se prištevata k Italia- nom, to je le proizvod nasilnega potlajanjevanja in vse tozadev- ne aspiracije vročkrvnih hra- nijo v sebi kati usodepolnih za- pletljivcev. Glede tržaških Itali- janov pravi Vivante: "Zlasti v Trstu so Italijani v zelo akrom- nem razmerju potomec rimljan- stva in tudi samo narodnega iz- seljevanja. Slovenci niso prišli še le včeraj na primorska tla in je njihovo narodno gibanje zgo- dovinaki dogodek." Kako je ših- ko tržaško Italijanstvo, podpri- čuje najbolje sedanje potlajanje- vanje primkov, ki ga ni ne- konca ne kraja.

Rusi raziskujejo polarne kraje

Nedavno se je mudil na Duna- ju ruski raziskovalec polarnih krajev profesor Samojlov, ki je znan kot rešitelj še bolj znane Nobilejeve ekspedicije na sever- ni tečaj. Zastopnikom časaopija je dal profesor Samojlov zanimi- ve podatke o ruskih načrtih za raziskovanje polarnih krajev.

Najnovejša naloga ruskih ra- ziskovalcev severnih krajev je študij Karskega morja, preko ka- terega bi vodila kratka pomor- ska pot v severno Sibirijo, če bi ne bilo vedno zamrznjeno. Danes imajo Rusi ob Karskem morju tri postaje, kjer opazujejo tvor- bo in gibanje ledenih plasti. Po- sledica stalnega opazovanja je, da vozi danes po tem prostoru redno že 48 angleških, švedskih in ruskih parnikov na leto več kot doslej. To dejstvo dokazuje, da je vestno in stalno opazovanje raz- mer v severnih krajih tudi prav velikega praktičnega in gospo- darskega pomena, kajti ni izklju- čeno, da bo kasneje enkrat lah- ko v teh krajih dobro živelo prav lepo številno lovcev.

V Ameriki so dognali, da nese stalno opazovanje severnih kra-jev v Alaski na leto več kot 6 milijonov dolarjev čistega do- bička.

O bodočnosti raziskovanja se- vernih krajev se je izrazil pro- fesor Samojlov jako ugodno. Posebno važnost polaga on na le- tala, ki imajo za polarne razisko- vance ogromen pomen. Posebne važnosti bo leto 1932., ko bodo priredili "mednarodno polarno leto, tega pa se ideležilo 14 dr- žav, ki bodo poslale na sever svo- je ekspedicije. On sam bo posku- šal na parniku "Krasinu" prodre- ti do 85. stopinje severne širine, od tam pa bo skušal s letali dose- či severni tečaj. Ruska ekspedi- cija bo prutevala polarne kraje najmanj 16 mesecev. Poskušili bodo tudi ugotoviti najboljše zra- vno pot, kar bo tudi velikega go- spodarskega pomena. Dosele na- mreč so prevažali kožuho vino do Moskve po 16 do 18 mesecev, po- tem pa bodo potrebovali za pot le 4 do 5 tednov.

Ali ste naročili na dnevnik "Prosveta"? Podpirajte svoj list!

Resnica o božičnih praznikih

Zakaj praznujemo ta praznik zime?

Ljubljana, 21. decembra 1930. Po vsem svetu pojejo ti- sto staro "Tiho noč, aveto noč..." Božič je praznik zime, božič je praznik tistega domačega milje- ja, ko se snide družina krog ene mize na toplem ali pa krog smre- kovega drevesca, ki so na njem pripragali sveče. To je praznik zi- me.

Velja pa med verniki katoli- čani kot praznik, na katerem ne spominjamo rojstva Jezusa, sina tesarja Jožeta in žene mu Mari- je. Tesar Jožef in žena mu Mari- ja sta morala na dolgo pot iz Na- zareta v Jeruzalem k vpisovanju Marija je bila v blagoslovljenem stanju in je v Betlehemu v pa- stirekem hlevu rodila sina in mu je dala ime Jesus. Mali Jesus je rasel in ko je dorasel je postal mnan po vsej Palestini po svojih naukih in delih. Ljudje v Pale- stini, ki so takrat v svoji prepo- stosti silno radi občudovali alev- hernega nadpovprečnega člove- ka, so dvignili Jezusa v boga ter ga častili po božje. Cerkev kato- liška učil s vso strogostjo, da je bil Jesus od sv. Duha spočet, da se je torej sv. Duh združil s Ma- rijo in spočet sina Jezusa, ki da je sam bog, ki pa se je včlovečil, da bi rešil svet grehov. Jožef je bil samo rednik Jezusu in skrb- nik Mariji. Znanstveniki pa trdi- la, da je Jesus res živel, da pa je bil človek in da ga je za boga na- redilo palestinsko ljudstvo, ki je Jezusa občudovalo. Jezus pa je bil človek z nauki, ki so jih ljudje proglasili za božanske.

Na spomin rojstva Jezusa je postavila cerkev ta praznik božiča. In navada se je ukoreninila, da se takrat obdaruje prijatelje in otroke ter da postavljajo bo- žična drevesca, ki na njih priže- go sveče. Mnogi mislijo, da je bo- žič in ta način praznovanja uved- la šele cerkev, a se v tem zelo motijo. Božič oz. slavnost v tem času leta so praznovali zelo alo- vno in precej podobno še poga- ni pred krščanstvom!

Se predno je sploh svet poznal krščanstvo in še predno je sploh prišel Jezus na svet, so stari Ger- mani, slasti severni Germani (Skandinavci), praznovali vasko- zimno v času, ki odgovarja dana-šnjemu decembru, tako zvano zimsko solčno spremembo. Te- mni praznovanju so rekli tudi "Jul-fest". Nordijska sminka noč, ki je trajala cele tedne, je bila temna in le s panjači in štori in nekakimi bakljami so si te dolge noči razsvetljevali. Povsem ra- sumljivo je, da so ti severni Ger- mani s velikim veseljem podra- villi povratek solčne svetlobe. In to se je zgodilo v decembru. Ta povratek svetlobe je postal pri Germanih velik praznik narave. Cele tedne so slavili, pred svoje koče pa so postavljali dvoje jel- kovih drevesc navzgor ter so je- dil in pili 19 dni. V teh dveh jel- kovih drevescih je vidimo lavor današnjega božičnega drevesca, bodisi da sta bili jelki star fetiš germanskega boga Wodana ali pa da sta bili jelki znak edinega zelenega življenja v zimski natu- ri. Povratek solca je vplival ne- kam pomladno in je bil obenem znak življenja, ki se ne da zatre- ti in je večno. Voščene sveče so deloma germanskega, deloma rimskega izvora. Jabolka, orehi in razni okras (ki so ponavadi bleščeli kot zlato, ker je bilo zla- to kovina in barva bogovi) so že pogani darovali svojim bogovom in sicer tako, da so jih priveso- vali na drevesa. Zdaj pa delijo é- nake darove otrokom.

Navada, dobro in precej jesti in piti za božič, se med seboj o- biskovati in po cele dneve pusti- ti delovni mar, peči in pražiti po- sebne sladice, je poganjskega in rimskega poretka, nikakor pa ni tega uvedla krščanska cerkev. Praznik božiča je eksistiral v isti obliki že pred krščanstvom, le "a je bil ta praznik posvečen natu- ri, cerkev pa ga je samo preve- la z vsem načinom praznovanja vred, a predpisala in povedala, da se s tem slavi rojstvo boga Je- zusa. Toda način je ostal: dreve- ace, ki nanj obesa jo orehe in zla- te papirje in okrase, jabolka, lu- dje se obiskujejo o božiču ali pa si olajajo obiske a tem, da pi- šejo razglednice z voščili, prazu- jejo in pijejo in dobro jedo.

Toda tudi Rimljani so častili po svoje božič oziroma dneve hkoncu decembra. To so bile ta- ko zvane "saturalije", tudi praz- niki, s katerimi so častili vrtnice solca. Bil je torej tudi praznik nature, in naturi v čast. Rimske saturalije so trajale od 17. do 24. decembra. Dne 25. decembra se je pridružil dan brumali, to je bil dan solčnega obrata, roj- stni dan solca. To dni so imeli zelo v časteh. Mesece decembra ni bil nihče kaznovan, nobenih vojn si niso tedaj napovedovali, ni bilo ne žalovanja ne prepriov. Veselje, svoboda in razpase- nost je vladala v času saturali- je. Dobro so tedaj jedli Rimlja- ni, obiskovali so se ter se obda- rovali med seboj s obklemi, sa- djem, sladlicami in — knjigami! Otroke so še posebno obdarovali s pupami, ki so jih prodajali v pesnih stojnicah na trgu.

Se bi lahko naštevati načine teh vaskoletnih zimskih proslav poganskih narodov, pa bi bilo preobširno. Eno drži: ko je na- stopila cerkev, so (priznati tre- ba, da so bili cerkveni očaki pre- brisano praktični) prevzeli te poganske navade ter proglasili 25. december za rojstni dan Je- zusa Kristusa, ki je "solnce pra-vice" in nas pride reševati "iz te- me greha in trpljenja". In tako so poganski prazniki praznovanja naturnega solca, in osvobodit- ve iz zimske teme spremenili v pennisli naziv Jezusa kot "soln- ce pravice" in odrešenika "iz te- me"... Te poganske navade so jim prišle v prid. In obdržali so drevesce, obdržali sveče, obdrž- ali obiske, nedelo, obdarovanja itd.

In če bi danes vprašali ljudi, zakaj praznujemo božič, bi redko kdo rekel, da v čast Jezusovega rojstva. Praznik božiča nam je sam na sebi a svojimi običaji brez osira na cerkev in Jezusa in podobne reči lep praznik. V simi, ko je zunan mras in tema, se uberejo domači krog mize k čaju, sladlicam, poticam in pre- dveti — k prijetnemu razgovoru. In če potem postavijo na mizo še zeleno smreko, edino zeleno dre- vo zime in je še okrašeno in v lu- čkah — ali ni to lepo na sebi. In kadar pridejo prvi mrazovi zime ter pomislimo, da smo pred bo- žičem, pomislimo tu predvsem na to lepo tople domačnost in prav- nič na to, kar je cerkev natre- njila temu prazniku. Božič je pra- znik zime še zdaj, božič je praz- nik nature še vedno kakor ne- koč. In zato se ga veselimo, zato smo nekam praznično razpolo- ženi, kadar pripeljejo kmetje s Dolenjskega na Zvezni trg v Lju- bljano cele gozdove smrek, da zadiše vate, kadar se vračata po- noči domov v bedno sobo.

In ta praznik, praznik tople domačnosti aredi trde zime, ta praznik cenimo in ga težko ča- kamo. Praznujemo ga kot ljudje, ne kot verniki.

POJASNILNO DRUSTVENIM TAJNIKOM IN POSILJATE- LJEM RAZNIH NAZNANIL.

Kadar pošljete listu Prosvete (a, kakorinskih naznanila in naznave o smrti, tedaj vselej po- vejte v plamu, ali šelite imeti plačan oglas ali kot navadno vest. Ako je priobčeno kot na- vadna vest, ne izpusti je nazna- nila vse osebne naznave in ime- ne posameznikov, ter se tako naznanilo priobči brezplačno. Kadar pa hočete imeti priobče- no celo vrsto raznih imen in drugih stvari, je pa to oglas, za katerega se mora plačati, to ve- lja za člane in za nečlane. Na- dalje velja leto tudi za razne prireditve, veselice, shode, itd. Vselej je treba povedati ali ho- čete imeti plačan oglas ali samo navadno žurnarsko vest, tud v takem slučaju ne za navadno vest, naredi stvar bolj na krat- ko in se pove le važnejši del. Če pa naročite, da naj bo plačan o- glas, se priobči vse, kar zahte- vate. Iste tako velja za vse dru- ga naznanila če se koga liče, ži- vitvene poudbe, prodaje, itd. Za vse take stvari se mora ved- no povedati, da naj bo to oglas, kajti kar naj se liti priobči in da bodete zanj plačali. To po- jasnilo dajmo radi tega, ker je to sklep konvencije, da se potem ravnamo vsi, društva, člani, na- ročniki in upravitelje lista. Prosim, da to upoštevate in se potem ravnote. — Filip Godina upravitelj.

Agitirajte za "Prosveto"!

Tone Čufar:

LJUBEZENSKA PISMA DELAVCA IN DELAVKE

I.

Prvo njegovo pismo

Tako nepričakovano in v naglici se je zgodilo...

Na kolodvoru so zagorele prve luči. Bilino večera so naznanile, bližino enega tistih poznojesenskih večerov, ki so le malokdaj prijazni. Luči so dale ljudem in rečem novo podoba in tudi mene so zganile. Do tistega hipa sem brezbržen za vse, kar se je dogajalo okoli mene, čepel ob zidu in čuval zavoje ter zaboje svojih tovarštev, ki so tačas še nekje popivali. V mrke misli zatopljen, lačen in raztrgan, se še za mraz nisem dosti zmenil, čeprav je neurje povzročalo precejšnjo mrzlotu in marsikomu prizadevalo resnične skrbi. Ko pa mi je podstropna svetloba povedala, da tudi noč ni več daleč, sem se iz otopelosti razgibal in razgledal po okolici. Kopica ljudi, povsem tujih in nezanimivih, se je gnetla po prostoru; tam na tleh je pa udarjal dež ob vlake in skušal zadušiti življe lokomotiv.

V to sivo puščobo, ki človeka prevzame in mu zbriše vsak nasmeh, je pa vrglo svoje tople šarke najino nenadno srečanje in me ogrelo. Nekaj nemogočega se je zgodilo; nekaj, kar je težko razumeti, kar me opaja in dviga ter v resnici oarčuje. Tebi, draga Majda, sem zopet pogledal v oči, Ti segel v roko in se po dolgih letih ločitve zopet s Teboj pozdravil. In to z vso tisto prisrčnostjo, ki ni povzročila niti enega odziva, ki je prav za prav svojevredna redkost v naših mrzlih dneh.

Toda, komaj sem Te uzri in s Teboj spregovoril, dobil Tvoj naslov ter vsaj v bežnih oblikih domel vso dragocenost srečanja. Še sem bil tudi od Tebe odtrgan. Zgolj nekaj minut nama je bilo danih, akromnih, pesnatih minut, ki pa veliko pomenijo. Zdaj včas vem, kod si in Ti lahko pišem. Da niso prav tistokrat prišli moji tovariši, da ni bil tja teden čas odhoda, bi se midva lahko razgovorila o marsikem. A je bilo treba odrediti s vlakom in Te zapustiti. Komaj sva si povedala, da sva zopet skupaj, že je došla ločitev. V pravilno izmenjenost je poseglo trdo življenje in naju razdružilo. Le Tvoj, mnogo razodevajoč pogled sem še ujel in pa posrvek Tvojih rok. Nato mi je ostala samo še topla misel, goriko, tako zelo prijetno občutje hipnega doživljanja je plavalo v njej, me blažilo in mi vzbudilo stotero prelestnih spominov. Niti me ni brigalo, kam se peljemo in kaj počenjajo moji sopotniki. Še vedno jačji nalič sem prazni in posebi na vse, kar ni bilo s Teboj v sredi. Zato sem pa tem močnejše občutil vse ono, kar je naju pred leti vezalo, nam prineslo trpljenje in radost, a življenje storiše življenja vredno.

Majda! Niti še ne vem, kako bo sprejela moje pismo. Čisto mogoče je, da ga ne sprejme tako kot šelim, ni pa tudi izključeno, da najdejo moje iskrene besede popoln odziv. Da bi molčala, ali pa bi odgovorila s mrzlimi besedami, to je skoro izključeno. Saj bi lastnim očem ne verjel! Toliko Te še poznam, da nikogar ne maraš spravljati v bridkost nameroma, čemu bi potem mene žalostila? Če bi se moji pomisleki imeli uresničiti, bi se Ti gotovo raje srečanju izognila. Sploh je pa grdo, da izražam takšne dvome in sipjem malodušnost. Saj me je sram tega, a verjam mi, da sem Ti to le zato povedal, ker stavim na Tvoja pisma resnične nade.

Priznala mi boš, da se v brezobzirnosti, v hladu in železni trdoti sodobnega sveta težko najde čuteča in razumevala duša. Zares tež-

ko sreča bitje, ki je dostopno za težave drugih ljudi. Se že s tem in onim kaj pogovoriš, a pa nihče ne odpre. Drug mimo drugega hodimo, na tisoč načinov prenašamo težo življenja, med seboj smo si pa tuji, čeprav nas veže toliko reči. A vendar! Človek je človek. Redke je, ki bo nobenkrat po priložnosti ne zahrepenel, po sproščnem pomenku in prijateljskem odnosu. Včasih samo pri hrepenenju ostane, pri akromni želji, katerikrat se pa trepetajoče upanje tudi v živo resnico prelje. Dobro vem, da še pomniš, kako je bilo z nama v času najinega spoznanja. Glej, v Tebi sem našel tedaj vse, Ti si mi bila ono, kar mi nihče drug ne more biti. Vse sva si zaupala, zato si bova tudi sedaj. Če boš hotela in mogla, ker siliš Te pač ne smem ta nočem. Razumljivo je, da sem o Tvoji dobri volji trdno uverjen, zato samo čakam tiste ure, ko mi Tvoje pismo potrdi resničnost srečanja in upravičenost verovanja.

Vedi pa, draga Majda, da v izraženih željah ni pričakovanja ponižne vdanosti ter nečesa, kar se mnogim zdi neizogibno. Ne misli, da ne vem, kakšno je življenje, kaj vse je treba preiskovati ter doživeti. Prav gotovo sva v teh letih oba spoznala marsikaj, kar nama preja niti v misli ni moglo priti. Vsako spoznanje se pa trdo poplaca. Da je meni zdaj povsem jasno, kaj Ti za moja življenja pomenjaš, so bila potrebna trpka leta ločitve, leta črne borbe s življenjem in brezupnih naporov. Kar čudno je, da še živim, saj sem bil tolikokrat samemu sebi v napotje. Mnogokrat je bil moj očiščeno smešno nasmeh in neupravičen. Parkrat sem stal tik pred obupom. Sam, brez dale in sredstev, brez znanega človeka, sem se razmišljal o prostovoljni rešitvi iz trdih življenjskih klešč. Kljub vsej neprijaznosti svojega stanja, kljub mračnim pogledom v bodočnost, pa le nisem omahnil in se sgrudil. Z neko posebnostjo sem se prebil skozi vse obupnosti, čeprav ni bila zame priprana niti akromna lučka nade. A zdaj lučka svet gori. Zdaj spet vem za Tebe, to pa odtehta toliko drugega, da mi bo življenje več kot samo breme. Pred vsem pa šelim, da je Tvoje življenje zadovoljivo, da si Ti srečna, da Ti je dano to, kar bi moralo biti vsakemu človeku, a je le malokomu.

Majda! Piši mi, kako je s Tabo! Piši odkrito in brez pomislekov. Če Te kaj teži, se mi o vsem izpovej. O vsem govori, kar je pisane vredno. Kakor sva si včasih kaj pripovedovala, tako si bova zdaj pisala. Žal, da osebno govoriti ne bo takoj mogoče, daleč vasksebi sva, zato vsaj takoj ni misliti na svideenje. Pa bo prišlo, verjamim mi. A do tedaj morava potrpeti. In to znava, saj ne bo prvič trpela. Ker bo pa čakanje včasih odvijajočim upom trpeče, ne skopari s besedami. Prav gotovo mi lahko mnogo zaupaš in stori to brez srbi.

Ob srečanju sem zasledil v Tvojih očeh in Tvojem izrazu snake teških misli in žalostnih občutij. Spremembo Tvojega bistva, tega, kar jaz pojmem v imenu Majda, kadar si ga zašepetam, tega sloer nisem opazil. Spoznal sem pa, da si brezdomno malo vrakajočih ur doživela, da je bilo tudi pri Tebi več trpkosti kot pa veselja. Zelo bom zadovoljen, če mi sporočiš, da se motim; ako so pa moja ugibanja resnica, potem vem, da je bila dana obema dovolj grenka kupa.

Toda, naj je bilo tako ali drugače, piši mi, draga Majda, piši mnogo in takoj, kajti moje pričakovanje Tvojega pisma je veliko...

(Dolje prihodnjaki.)

"Na zapadu nič novega"

Ko sem potoval skozi Nemčijo, je bila v največjem razmahu borba za in proti filmu "Na zapadu nič novega", katerega je zredil in posnel po znamenitem Remarquem romanu ameriški filmski režiser L. Milestone. O filmu so te dni razpravljali in v Nemčiji, kamorkoli me je pot zanesla. Pogovarjali so se o njem meščani v preprosti pivnicah, šene pred prodajalnici in seveda še prav posebno v uradnih glavne hitlerjevskega glasila "Voelkischer Beobachter", kamor me je privedel slučaji. Tu so mi zatrjevali s največjo gorečnostjo, da se še ni nihče drznil tako žaliti časti nemškega naroda, kakor ta ameriški režiser, in da je ves film prav za prav delo Francozov in plačano na račun nemških reparacij. Ko so mi to dokazovali, čeprav so dobro vedeli, da sem Jugosloven in da seditim precej kritično o njihovem mnenju, sem razumel razpoloženje onih tisočev narodnih socializmov, ki so poslednje dni demonstirali po berlinskih ulicah proti uprizoritvi tega filma. Ti ljudje so še vedno prežeti predvojnega potačamskega militarističnega duha in sta jim vojna slava in čast nemškega orožja alfa in omega. V svoji zaslepljenosti ne taje samo, da so bili v svetovni vojni čisto po vseh pravilih stra-

šnje premagani in da je pripadati le preveliki popustljivosti Francozov, da niso zasledili samega Berlina, temveč skušajo prepričati ljudi, da je nova vojna za Nemčijo nujno potrebna. Zama je vsak poskus, te fanatične uveriti, da se nahajajo na krivi poti in da tirajo s svojim nerazumnim početjem Nemčijo in Evrope na rob nove katastrofe. Morda se bodo spomnili lele takrat, ko bodo doživeli usodo, kakršno jim napoveduje Lunden-dorf, ki jih prav dobro pozna.

Upal sem, da bom videl film v nemški predelavi, v kateri so šele itak črtali vsak prisov, ki bi mogel samo malo žaliti patrijotična čustva bivših bojevnikov in današnjih nacionalističnih kričev. Splohna prepoved predvajanja filma pa mi je prekritična računa, tako da sem ga zaman iskal na programu vseh kinov v mestih, kjer sem se mudil. Zato mi končno ni preostalo drugega, kakor ogledati si ga v Parizu v neokrnjeni ameriški izdaji.

Francozi kinu in filmu do zadnjega časa niso pogoščali pozornosti. Zanimali so se predvsem za abstraktni film, ki je pri nas docela nepoznan in pri katerem so doslej prav lepe uspehe režiserji Lager, Murphy in Marcel L'Herbier. Še le poslednje čase so pričeli pod pritiskom razmer posvečati večjo pozornost tudi domači filmski industriji, ki pa se

bilke za zvočni film so odprli poslednje čase celo vrsto novih kinov. V kine so spremenili tudi številne dvorane, kjer so še nedavno plesali ob zvokih jazza pari brkih Parizank z bogatimi Angleži in Amerikani, ki jih je bilo tekom letošnjega leta kljub gospodarski krizi še vedno nad en milijon v Parizu. Med temi žrtvami sta tudi znana 'Moulin Rouge' in dancin 'Eremitage', ki se je prelevil v kino baš s premijero filma "Na zapadu nič novega".

Zanimanje za ta film je v Parizu sprlo odmeva, ki ga je izzvala kampanja hitlerjevcev v francoskem tisku, izredno veliko. Moral sem čakati skoro pol ure, da sem dobil vstopnico, za 20 frankov, na kar pa so me še posadili tik pred platno. Publika je bila zaradi visoke vstopnine odlična ter je napeto sledila poteku filma. Po še dokaj vselem razpoloženju, ki ga je izzvalo patrijotično navdušenje starega učitelja in sviranje godu na vojno odhajajočih vojakov, je postajalo v dvorani vse bolj mirno in tiho. Predvsem pa sem ugotovil, da ni padel niti en najkritičnejši prizor niti en sam glas proti Nemcem in da je vasa publika sočustvovala in trpela tako z nemškimi kakor s francoskimi vojniki ob prisotnih vojnih grozot, ki jih film tako nazorno alika. Poleg mene je sedelo mlado dekle, ki je še s smehom spremljalo maščevanje šikaniranih rekrutov nad okrutnim kazenskim bogom Himmeletasom, ko pa je par trenutkov potem prišlo za platnom treskati in grmeti, da so zabolela človeka ušesa, pa je dekletce umolknilo. In v strahu se je instinktivno sklonilo proti tlem, ko je prišla peti proti publiki naparjena strojnica.

Dočim je bilo čuti med jurišom francoskih čet še ploskanje občinstva in vsklike "Naprej dekci!" je postajalo to ploskanje vse bolj tiho, čim bolj so se bližale razrušene vrste bojevnikov skozi steno ognja in železa nemškimi jarkom. Grobna tišina pa je zavladala, ko so po strahni borbi moza z možem, v kateri pojejo krvavo pesem klanja samo noči in poljske lopatice, zavzeli Francoz-streški jarek in vrgli iz njega Nemce.

To grobno tišino je pretrgalo sopetno odobravanje občinstva pri razgovoru nemških vojakov, ki razmišljajo, čemu se bijejo in komu koristijo njihovo trpljenje in umiranje. Čim ostrejša je obsodba, ki jo izreče kateri od teh Nemcev, tem večje je odobravanje v dvorani, ki se prelje po besedah Kata: "Mi hočemo samo mir!" v enodulno ploskanje dvorane, ki se trese klicev "Živel mir!"

V tem hipu sem želel, da bi bil v tej dvorani navzoč kak nemški nacionalist ali eden od onih hitlerjevcev, ki so razgrajali proti uprizoritvi za Nemčijo itak močno spreminjenega filma "Na zapadu nič novega". Morda bi se mu odprle oči in bi spoznal da nemškemu narodu ne grozi nevarnost ne od Francozov, ne od nobenega drugega naroda, temveč samo od onih njegovih lastnih pripadnikov, ki se nikakor ne morejo otresti predvojnega duha in zopet pridigajo neredno nemško imperialistično geslo: Durch muss des Kieles Erz!

("Jutro.")

NAZNANILO.

Društvenim tajnikom in tajnicam so tem potem naznanila, da morajo naznaniti vse spremembe nazadov članov in članice, nazadov novih članov, ter imena in nazadov odstopnih, izstanih in izločenih članov naznaniti upravitelju Prosveta, da se lahko točno vredi izračun na polnjenje lista Prosveta. Imena in nazadov, katere polnijo te glavne tajniki ostanejo tam v arhivu in jih upravitelj ne dobi. Torej je zelo važno, da vselej polnijo na nazadno listo pripravljanih listov vse nazadve upravitelju Prosveta posloj. Pri vsaki spremembi nazadve naj se vselej omeni stari in novi nazov. Upravitelj stihne spet, da društveni tajniki in tajnice to upoštevajo. Philip Godina, upravitelj.

Najzanimivejšo stvarno delavsko vprašanje v današnji "Prosveti". Ali jih štate vsak dan?

Ustavite kašelj!
Varujte vaše otroke!

BREPAZNO kašeljate na doma hitro razreši kašelj med vso družino. Ustavite kašelj hitro s Severin. Dostopno na levi. Zmaga za 10 let. Varno, upoštevajte priporočila, da hitro odpravite kašelj. Rabite Severin Cold Tablets na prehlad.

SEVERIN'S COUGH CURE

All ste se naročili Prosveta ali Mladinski list svojem prijatelju ali sorodniku v domovino? To je edini dar trajne vrednosti, ki ga za mal denar lahko pošljete svojem v domovino.

Nahod, prehlad
—radi mokrih nog

Mokri čevlji, mokro oblečilo... to je naravni vzrok za prehlad v prsti. Oni stanebi, dolgi in občutni nahodi se daje olajšati... poskusite se hitri in učinkoviti nahod.

SLOAN'S LINIMENT

Ad No. 108 - Slovaca

Nemaliko ne lahko preva Sloan's Liniment. Sloanova zdravila gor-hota ogreje hahor soline vročote. Odganja bol. Olajša nahod. Rahi se v 13 milijonih družin. Kupite svoje stalenico še danes. 35c.

PRAVI PRIJATELJ

KASPAR AMERICAN STATE BANK
1900 BLUE ISLAND AVE.
CHICAGO, ILL.

NAZNANILO
iz upravitelja lista Prosveta

Naznanja se, da je cena oglaševanja na sredini lista Prosveta. V danem listu, drugo dnevno izven sredine lista je kakor prej. Te velja za člana, društva in druge posameznike.

Najnižja cena za palec prostora v danem listu izven sredine lista je 50c; v sredini lista po \$1.00 za enkratno priobitvo. Za oglaševanje na večerki po veliki predstavi. Kadar pošljete oglaševanje, napišite vselej, kateri dan želite, da se vaš oglaševanje in koliko nazadovale potrditi.

Vselej pišite točno in ob pravem času, ako želite imeti dobro posluho. Prosimo vas, da to upoštevate.

Philip Godina, upravitelj.

NAZNANILO
Znamanje (Dec. 31, 1939) pomeni, da vam je naročena poteka ta dan. Prosveta je pravočasno, da vam lista ne ustavi. Ako lista ne prejmete, je mogoče vstavljen, kar ni bil plačan. Ako je vaš list plačan in ga ne prejmete, je mogoče vstavljen vlad napadnega nazadov, pišite nam dopisnico in navedite stari in novi nazov.

Nahil zastopniki so vsi društveni tajniki in drugi zastopniki, ki pri katerih lahko plačate nazadov.

Naročnine za celo leto je \$6.00 in za pol leta pa \$3.00. Člani SNPJ doplačajo \$4.50 za leto, za pol leta \$2.40.

Za mesto Chicago in Cicero za leto \$7.50, pol leta \$3.75, za član \$6.50.

Za Evrope član za pol leta \$4.50, za vse leto pa \$9.00.

Tednik stane za Evrope \$1.70. Člani doplačajo samo 50c za poštnino.

Mladinski List stane za celo leto \$1.20.

Naročnine lahko tudi sami pošljete na nazov:

Upravitelju "PROSVETA"
2657 S. Lawndale Ave., Chicago

SLOVENSKA NARODNA PODPORNA JEDNOTA

Izdaja svoje publikacije in se posebno list Prosveta in Kurir, ter potrdilo agitacije svojih društev in članstva in se propagando svojih idej. Nihakor pa ne za propagando drugih podpornih organizacij. Vsa organizacija ima običajno svoje glasilo. Torej agitatorni dopis in nazadov, drugih podpornih organizacij in njih društev naj se ne pošilja listu Prosveta.

SPREJEMA VSA

V TISKARSKO OBRT SPADAJOČA DELA

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih

VODSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J.
DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsi polnjenja daje vodstvo tiskarne. Cene smernice, ustajajo delo prve vrste.

Pišite po informacije na nazov:

S. N. P. J. PRINTERY

2657-59 So. Lawndale Avenue
CHICAGO, ILL.

TAM SE DOBE NA ŽELJO TUDI VSA USTRENA POJASNILA